

Τι είναι το πρόγραμμα LIFE Άνδρου

Είναι περιβαλλοντικό πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που υλοποιεί ο Δήμος Άνδρου σε συνεργασία με δύο εταιρείες (NCC, Ορνιθολογική). Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το Πράσινο Ταμείο (Υπουργείο Περιβάλλοντος) και ίδιους πόρους.

Που υλοποιείται

Περιοχή του έργου είναι η Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) της Άνδρου, που έχει ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000 με κωδικό GR4220028, και η οποία περιλαμβάνει χερσαίους και παράκτιους οικοτόπους καθώς και παράκτιες θαλάσσιες περιοχές της Άνδρου και των γύρω νησίδων. Η ΖΕΠ φιλοξενεί περίπου 180 ζευγάρια μαυροπετρίτη, 2-3 ζευγάρια σπιζαετού, πάνω από 60 ζευγάρια θαλασσοκόρακα και 25-30 ζευγάρια αιγαιόγλαρου.

Τι προβλέπεται

Οι στοχευμένες δράσεις διατήρησης για τη βελτίωση των ενδιατημάτων αναπαραγωγής και τροφοληψίας των ειδών αυτών που θα υλοποιηθούν από το πρόγραμμα, σε συνδυασμό με το Σχέδιο Διαχείρισης της ΖΕΠ, θα δημιουργήσουν άμεσα και έμμεσα καθώς και μακροπρόθεσμα οφέλη στους τοπικούς πληθυσμούς των ειδών-στόχων. Παράλληλα, η ευαισθητοποίηση του κοινού καθώς και η εκστρατεία επικοινωνίας θα έχουν θετική επίδραση στο σύνολο του πληθυσμού τους και στους βιοτόπους τους στην περιοχή του έργου.

Πιο συγκεκριμένα

Το πρόγραμμα στοχεύει στην εφαρμογή μέτρων διατήρησης για την άμεση προστασία 4 ειδών πτηνών προτεραιότητας στην ΖΕΠ της Άνδρου. Ο γενικός στόχος είναι να λειτουργήσει ένα Σύστημα Διαχείρισης της ΖΕΠ, που θα είναι ικανό να συντονίζει τις δραστηριότητες των αρμόδιων αρχών στο χώρο της ΖΕΠ και να υλοποιήσει τα μέτρα που θεωρούνται απολύτως αναγκαία για την επίτευξη της ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των ειδών προτεραιότητας στην ΖΕΠ.

Το πρόγραμμα διάρκειας 48 μηνών (ολοκληρώνεται τον Αύγουστο του 2015) έχει ως πρωταρχικό στόχο να παράγει βασικά εργαλεία διαχείρισης και υποδομής, με πρώτο από αυτά το Σχέδιο Διαχείρισης, που θα προδιαγράψει το καθεστώς διαχείρισής της και τα αναγκαία μέτρα που πρέπει να υλοποιηθούν. Με βάση το Σχέδιο Διαχείρισης θα εφαρμοστούν στοχευμένες δράσεις για τη μακροπρόθεσμη διαχείριση της περιοχής και την άμεση προστασία του **μαυροπετρίτη** (*Falco eleonora*), του **σπιζαετού** (*Hieraaetus fasciatus*), του **αιγαιόγλαρου** (*Larus audouinii*) και του **θαλασσοκόρακα** (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*). Οι δράσεις θα επικεντρωθούν στις άμεσες απειλές που αντιμετωπίζουν τα είδη αυτά στα ενδιαίτημα αναπαραγωγής και τροφοληψίας τους. Τα αποτελέσματα αυτών των δράσεων αναμένεται να οδηγήσουν σε σημαντική βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των συγκεκριμένων πτηνών. Οι δράσεις είναι σύμφωνες με τις κατευθυντήριες γραμμές και προτεραιότητες που καθορίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Birdlife International και στα Διεθνή Σχέδια Δράσης Ειδών για τα 4 είδη-στόχους.

Μια εκτεταμένη εκστρατεία ενημέρωσης και συμμετοχής του κοινού και των εμπλεκόμενων φορέων προβλέπεται να ακολουθήσει τις δράσεις διαχείρισης, για τη διάδοση της προσέγγισης του έργου και των αποτελεσμάτων στην τοπική κοινωνία, τους επισκέπτες και το ευρύ κοινό.

Υλοποίηση

Το έργο υλοποιείται από το **Δήμο Άνδρου**, σε συνεργασία με την **Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία** και την εταιρεία συμβούλων περιβαλλοντικού σχεδιασμού **NCC** ΕΠΕ, με την οικονομική υποστήριξη της **Ευρωπαϊκής Επιτροπής** και τη συγχρηματοδότηση του **Πράσινου Ταμείου**. Το έργο αποτελεί το προϊόν τριετούς προσπάθειας και σχεδιασμού για τη διατήρηση του τόπου. Υπάρχει μεγάλη τοπική υποστήριξη του έργου και υψηλές προσδοκίες για την υλοποίηση των προβλεπόμενων δράσεων διατήρησης των ειδών και των ενδιαιτημάτων τους.

Οι συμπράττοντες φορείς διαθέτουν ιδιαίτερα σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία που θα χρησιμοποιηθεί για την υλοποίηση των δράσεων διατήρησης και προστασίας των ειδών στόχων του προγράμματος Life. Αυτή η εμπειρία θα χρησιμοποιηθεί για να αντιμετωπιστούν τα ακόλουθα προβλήματα διατήρησης:

1. Την μέχρι σήμερα έλλειψη σχεδιασμού για τη διαχείριση της ΖΕΠ, καθώς και μιας ενιαίας προσέγγισης σε ότι αφορά τη διατήρηση της περιοχής
2. Τη θηρευτική πίεση ειδών εισβολέων όπως ο μαύρος αρουραίος (*Rattus rattus*) στα αυγά και τους νεοσσούς των ειδών στόχων στις θέσεις αναπαραγωγής τους στις νησίδες της ΖΕΠ.
3. Την πίεση που ασκεί στους τοπικούς πληθυσμούς του αιγαιόγλαρου και του θαλασσοκόρακα, ο Ασημόγλαρος (*Larus michahellis*), ανθρωπόφιλο είδος που έχει αυξηθεί σημαντικά στην χώρα μας αλλά και στην περιοχή της Άνδρου, τρεφόμενο κυρίως σε ανοικτούς σκουπιδότοπους. Η πίεση αυτή ασκείται τόσο μέσω της θήρευσης των αυγών και νεοσσών των προστατευόμενων ειδών, όσο και εξαιτίας του ανταγωνισμού τους με τον ασημόγλαρο για τροφικούς πόρους.
4. Την έλλειψη επαρκών και κατάλληλων βιοτόπων φωλιάσματος για τα είδη που αναπαράγονται στις νησίδες.
5. Τη μείωση και εγκατάλειψη των παραδοσιακών γεωργικών πρακτικών σε περιθωριακές εκτάσεις και αναβαθμίδες, καθώς και την υποβάθμιση των παράκτιων υγροτόπων της Άνδρου, απειλές που προκαλούν μείωση στη διαθεσιμότητα των εντόμων και την γενικότερη υποβάθμιση του βιοτόπου τροφοληψίας του μαυροπετρίτη.
6. Την έλλειψη προστασίας και διαχείρισης των περιοχών αναπαραγωγής και τροφοληψίας του σπιζαετού, πρόβλημα που επιτείνεται από τη μειωμένη διαθεσιμότητα των βασικών θηράματων του, της πέρδικας και των περιστερών.
7. Τη κλιματική αλλαγή που απειλεί τη διαθεσιμότητα τροφής και την ποιότητα των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του μαυροπετρίτη και του σπιζαετού.
8. Την υποβάθμιση της κύριων περιοχών τροφοληψίας των θαλασσοπουλιών, λόγω ανθρωπίνων δραστηριοτήτων όπως η παράνομη αλιεία και η ανεξέλεγκτη αγκυροβόληση σκαφών, που οδηγούν σε καταστροφή των λιβαδιών Ποσιδωνίας, με αποτέλεσμα τη μειωμένη ποικιλία και αφθονία των θηραμάτων των θαλασσοπουλιών.
9. Η έλλειψη ενημέρωσης ευαισθητοποίησης του κοινού σχετικά με τις απειλές και τη διατήρηση των ειδών στόχων και των βιοτόπων τους καθώς για τη σημασία του δικτύου Natura 2000, έχει ως αποτέλεσμα την έλλειψη δημόσιας υποστήριξης και συμμετοχής στις δράσεις διατήρησης τους.

Οι απειλές και τα προβλήματα που περιγράφηκαν, θα αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά σε μια σειρά δράσεων που υλοποιούνται από την συνεργασία των εταίρων στα πλαίσια του προγράμματος.

Οι δράσεις και τα μέσα που προβλέπονται στο έργο

- ✓ Εκπόνηση Σχεδίου Διαχείρισης της ΖΕΠ, επιχειρησιακού σχεδίου δράσης και τεχνικών μελετών για τις προβλεπόμενες διαχειριστικές δράσεις διατήρησης. Περιλαμβάνονται τα σχέδια δράσης των ειδών στόχων, σχέδια παρακολούθησης, σχέδια επιτήρησης - φύλαξης και σχέδια διάχυσης αποτελεσμάτων, χαρτογράφηση ευαισθησίας, δημιουργία επιθυμητών τιμών αναφοράς για τους πληθυσμούς των 4 ειδών στόχων στην ΖΕΠ, προκειμένου να επιτευχθεί ικανοποιητική κατάσταση διατήρησής τους.
- ✓ Παραγωγή μελέτης σκοπιμότητας για τη διαχείριση της ΖΕΠ, που θα προσδιορίσει τις βασικές παραμέτρους για τη μακροπρόθεσμη οικονομική βιωσιμότητα του προτεινόμενου σχεδίου διαχείρισης της ΖΕΠ, και να προτείνει ρεαλιστικά σενάρια εξεύρεσης των απαραίτητων ανθρώπινων και οικονομικών πόρων για την υλοποίηση του Σχεδίου Διαχείρισης.
- ✓ Διαχείριση των ενδιαιτημάτων αναπαραγωγής για τα είδη πτηνών που φωλιάζουν σε νησίδες, καθώς επίσης και εξάλειψη αρουραίων σε επιλεγμένες αποικίες του Μαυροπετρίτη, του Αιγαιόγλαρου και του θαλασσοκόρακα, καθώς και έλεγχο του τοπικού πληθυσμού του Ασημόγλαρου για τον μετριασμό της θήρευσης των αυγών / νεοσσών και τον ανταγωνισμό για τροφή, ώστε να αυξηθεί η αναπαραγωγική επιτυχία των ειδών στόχων.
- ✓ Τοποθέτηση συστάδων αυτοφυούς θαμνώδους βλάστησης και δημιουργία τεχνητών φωλιών για τα είδη πουλιών που αναπαράγονται στις νησίδες, για να αυξηθεί η φέρουσα ικανότητα του συγκεκριμένου βιοτόπου και να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σε αυτόν.
- ✓ Εντοπισμός, διαχείριση και προστασία των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του Αιγαιόγλαρου και του Θαλασσοκόρακα και εγκατάσταση σηματοδύρων αγκυροβόλησης σκαφών που δεν βλάπτουν τα λιβάδια Ποσειδωνίας.
- ✓ Αναγνώριση των σημαντικών χερσαίων περιοχών αναζήτησης τροφής του μαυροπετρίτη, αναζωογόνηση των γεωργικών πρακτικών σε εγκαταλειμμένους αγρούς που θα νοικιαστούν από τον Δήμο Άνδρου στο πλαίσιο του προγράμματος, για την αύξηση της αφθονίας των εντόμων, δημιουργία μικρών υδατοσυλλογών και περιορισμένης κλίμακας παρεμβάσεις προστασίας- αποκατάστασης των παράκτιων υγροτόπων, για την αύξηση της διαθεσιμότητας νερού και της ποιότητας των ενδιαιτημάτων των εντόμων που αποτελούν τροφή του Μαυροπετρίτη.
- ✓ Διαχείριση των πληθυσμών της νησιωτικής πέρδικας (*Alectoris chukar*) και των περιστερών (*Columba spp.*) μέσω της καλλιέργειας εγκαταλειμμένων αγρών, παρεμβάσεων βελτίωσης του βιοτόπου τους και αναζωογόνησης των παραδοσιακών περιστερώνων για την αύξηση της διαθεσιμότητας της τροφής του σπιζαετού.
- ✓ Εγκατάσταση και πιλοτική λειτουργία στο πλαίσιο του προγράμματος της Επιτροπής Διαχείρισης ΖΕΠ, η οποία θα αποτελείται από εκπροσώπους του Δήμου Άνδρου και τοπικών φορέων και υπηρεσιών και θα υποστηρίζεται σε θέματα λειτουργίας από το πρόγραμμα.
- ✓ Πιλοτική διετής λειτουργία του προγράμματος επιτήρησης-φύλαξης της ΖΕΠ, με τεχνικά μέσα (εξοπλισμένο πολυεστερικό σκάφος και αυτοκίνητο 4x4) και προσωπικό του προγράμματος.
- ✓ Υλοποίηση μιας εκτεταμένης και καλά εστιασμένης εκστρατείας ευαισθητοποίησης του κοινού, με βάση σχέδιο επικοινωνίας που θα εστιάζεται σε διάφορες κοινωνικές ομάδες στόχους, για τη διατήρηση των ειδών προτεραιότητας καθώς και για την προώθηση του δικτύου Natura 2000 και των προστατευόμενων περιοχών της Άνδρου. Η εκστρατεία θα περιλαμβάνει δραστηριότητες περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, ειδικές εκδόσεις, ντοκιμαντέρ, μόνιμο χώρο ενημέρωσης, συναντήσεις των ενδιαφερομένων, προώθηση του προγράμματος σε μέσα μαζικής ενημέρωσης, συναντήσεις σε διεθνές, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, ενημερωτικές τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων, και εκτεταμένη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στο διαδίκτυο.
- ✓ Οργάνωση συναντήσεων εργασίας και συνεδρίου που αφορούν συγκεκριμένες δράσεις διατήρησης και διαχείρισης της ΖΕΠ.
- ✓ Η συνολική λειτουργία του έργου θα διευκολυνθεί με την προσεκτική και αυστηρή διαχείριση του έργου, και την τακτική λειτουργία της Ομάδας Διοίκησης Έργου που θα συσταθεί από τον Δήμο Άνδρου και τους εταίρους του έργου, για τον συντονισμό και την παρακολούθηση των δράσεων του προγράμματος.
- ✓ Πρόγραμμα επιστημονικής παρακολούθησης που θα αξιολογήσει τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων στους πληθυσμούς και τα ενδιαιτήματα των ειδών στόχων και θα ενισχύσει την αποτελεσματικότητα των δράσεων του έργου.

Αναμενόμενα αποτελέσματα

- ✓ Καλά δομημένη και αποτελεσματική διαχείριση του έργου, για να εξασφαλιστεί η ομαλή και αποτελεσματική λειτουργία και εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης.
- ✓ Παραγωγή του Σχεδίου Διαχείρισης ΖΕΠ, σχεδίων δράσης για τα 4 είδη στόχους, σχεδίου παρακολούθησης, σχεδίου επιτήρησης - φύλαξης, σχεδίου επικοινωνίας, καθώς και γεωγραφικής βάσης δεδομένων με πληροφορίες για τα 4 είδη, τους βιοτόπους τους και τη ΖΕΠ, συμβατής με τα συστήματα γεωγραφικών πληροφοριών.
- ✓ Ίδρυση και πιλοτική λειτουργία της Επιτροπής Διαχείρισης της ΖΕΠ και του προγράμματος επιτήρησης - φύλαξης.
- ✓ Ολοκληρωτική εξάλειψη των ειδών εισβολέων (αρουραίων) σε αποικίες του Μαυροπετρίτη, του Αιγαιόγλαρου και του Θαλασσοκόρακα.
- ✓ Έλεγχος του πληθυσμού του ασημόγλαρου σε νησίδες γύρω από την Άνδρο, που επηρεάζουν τον Αιγαιόγλαρο.
- ✓ Κατασκευή τεχνητών φωλιών και φύτευση ενδημικών θάμνων για την βελτίωση της διαθεσιμότητας περιοχών φωλιάσματος του Μαυροπετρίτη και του Θαλασσοκόρακα.
- ✓ Αναζωογόνηση παραδοσιακών τοπικών καλλιέργειών σε χώρους με αναβαθμίδες και εγκαταλειμμένες καλλιέργειες, ανακαίνιση περιστερώνων για την αύξηση της διαθεσιμότητας της τροφής του μαυροπετρίτη και του σπιζαετού.
- ✓ Δημιουργία τοπικού κέντρου πρώτων βοηθειών για την άγρια ζωή, σε συνεργασία με την περιβαλλοντική οργάνωση ANIMA.
- ✓ Δημιουργία μικρών υδατοσυλλογών για την άγρια ζωή, και παρεμβάσεις αποκατάστασης -διαχείρισης παράκτιων υγροτόπων, για να αυξηθεί η αφθονία της τροφής των δύο αρπακτικών πτηνών.
- ✓ Εγκατάσταση και προώθηση της χρήσης σημαδούρων αγκυροβόλησης που δεν βλάπτουν τα λιβάδια Ποσειδωνίας και οριοθέτηση των περιοχών εποχιακής ρύθμισης της αλιείας.
- ✓ Συνολική βελτίωση της ευαισθητοποίησης μεταξύ των κατοίκων, των επισκεπτών και των διαφόρων ομάδων ενδιαφέροντος και φορέων για τη διατήρηση των 4 ειδών πτηνών στην περιοχή της ΖΕΠ Άνδρου.
- ✓ Σημαντικά έμμεσα οφέλη μέσω της προώθησης ήπιων μορφών τουρισμού, που αναδεικνύουν και προστατεύουν το περιβάλλον, συμβάλλοντας στη ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του νησιού.

τηλ/fax: 22820 62319

www.androslife.gr

www.facebook.com/LifeAndros

Το πρόγραμμα υλοποιείται με τη συνδρομή του χρηματοδοτικού εργαλείου LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης